

INFORMATION OM HÅLLBARA INVESTERINGAR

Senast uppdaterad mars 2023

Din rådgivare ska ge dig rekommendationer om investeringar som passar dig och dina behov. I det ingår även att rådgivaren ska kartlägga dina hållbarhetspreferenser. Du väljer alltid själv vilken nivå och inriktning som du vill ha medan rådgivarens roll är att ställa frågor som leder till att rekommendationen passar dig.

Det finns två anledningar till att frågorna är viktiga att ställa. Båda rör risker som påverkas av inriktningen på ditt sparande. Dels handlar det om i vilken mån investeringarna i sig bidrar till att göra samhället och världen mer hållbart, dels om i vilken mån investeringarna kan medföra risker för ditt kapital och din avkastning. Detta dokument räcker båda dessa frågeställningar.

Hållbarhet betyder olika saker för olika investerare. Denna beskrivnings utgår från FNs Agenda 2030¹ som är de hållbarhetsmål som de flesta av världens länder arbetar för att uppnå. Målen handlar inte enbart om miljöfrågor eller klimatet, utan innehåller många olika typer av målsättningar som behöver uppnås för att göra levnadssituationen bättre och hållbar för alla människor.

METODER FÖR ATT PÅVERKA INVESTERINGARNAS INRIKTNING

För den investerare som vill låta sitt sparkapital verka för ökad hållbarhet, är det vanligaste att använda någon av tre metoder.

a) Välja bort

Genom att välja bort investeringar som inte passar investerarens önskemål, undviker investeraren att få avkastning eller exponering mot verksamheten som inte är önskvärd. På kort sikt är det främst etiska skäl som bör beaktas, men på längre sikt kommer de verksamheter som många väljer bort att få svårare med kapitalanskaffning och deras värde kommer, allt annat lika, att minska.

¹ <https://www.globalamalen.se/>

b) *Välja in*

Det är också möjligt att inte välja bort hela sektorer, utan att välja att investera i de bolag som är bäst i sin klass. Ett exempel är att inte helt undvika bolag som är aktiva med utvinning av fossila bränslen, utan istället välja de bolag som kommit längst i sin omställning och också inkluderar produktion av förnybara energikällor. På kort sikt är det främst etiska skäl som bör beaktas, men på längre sikt kommer de verksamheter som många väljer in att få lättare med kapitalanskaffning och deras värde kommer, allt annat lika, att öka. Det är inte osannolikt att de affärsmodeller som dessa bolag har också kommer att uppskattas mer av kunderna än de som väljer att inte förändra sig, varför deras värde även kommer att öka genom ökad marknadsandel.

c) *Påverka*

Ytterligare ett sätt är att välja investeringar där den som förvaltare aktivt arbetar med att påverka bolag som har skadlig verksamhet att förbättra den. Investerare har, tillsammans, en stor makt att som ägare påverka bolagens verksamhet. Det kräver dock att tillräckligt många investerare vill påverka i samma riktning och att det är möjligt att förändra verksamhet. Vissa branscher kommer inte att kunna ställa om till att bli mer hållbara utan behöver istället avsluta sin verksamhet helt. Detta är dock svårt att åstadkomma som ägare.

Om du är osäker på vilken metod som passar dig bäst, bör du fråga din rådgivare och diskutera fram den lösning som passar dina behov bäst.

INVESTERINGENS PÅVERKAN PÅ FNs HÅLLBARHETSMÅL

EU håller för närvarande på att ta fram en beskrivning över vilka typer av verksamheter som kan betraktas som hållbara ur ett klimat- och miljöperspektiv. Arbetet är ännu inte färdigt eftersom det är politiskt känsligt och EUs länder bevakar olika intressen. Först när beskrivningarna är klara och företag och investerare börjar arbeta efter dem blir det möjligt att i detalj mäta en investerings påverkan på hållbarhetsmålen.

Men för den som vill bidra till en mer hållbar värld innan dess finns det redan nu möjlighet att välja investeringar som antingen bidrar till något av hållbarhetsmålen, eller som har som syfte att öka hållbarheten. Exempelvis har många fonder en hållbarhetsklassning. En förvaltning som bidrar till något hållbarhetsmål brukar kallas för "ljusgrön", medan en förvaltning som syftar till att öka hållbarheten i världen brukar kallas för "mörkgrön".

Om du tycker det är viktigt med att ditt sparkapital används för något speciellt syfte, bör du nämna det för din rådgivare för att rådgivaren ska kunna rekommendera en lösning som uppfyller dina behov. Det är alltid du och dina behov som styr rådgivarens rekommendationer.

HÅLLBARHETENS PÅVERKAN PÅ KAPITAL OCH AVKASTNING

Om du väljer en viss inriktning på en investering, exempelvis genom att utesluta vissa typer av verksamheter som du inte vill investera i, kommer sannolikt utvecklingen av ditt kapital att bli annorlunda än om du investerat i ett brett index.

Ett brett index avspeglar hur samtliga bolag inom exempelvis en viss bransch eller region utvecklas. Eftersom vissa bolag har uteslutits på grund av hållbarhetsskäl kommer investeringen inte att följa

index. Påverkan på kapitalet kan vara såväl positiv som negativ beroende på om de uteslutna bolagen presterar bättre eller sämre än indexet i sin helhet.

Ett bolag som har en hållbar profil kan oftast låna pengar till en lägre ränta än bolag som inte har en hållbarprofil. Detta innebär att den förväntade avkastningen av investeringar i räntebärande instrument generellt är lägre för hållbara investeringar men samtidigt är också risken med investeringen generellt lägre.

Om du väljer att utesluta investeringar i verksamheter som inte är hållbara, minskar risken för exempelvis miljöförstörande utsläpp eller dåliga arbetsvillkor. Investeringen kan påverkas negativt antingen beroende på miljöpåverkan som händelsen innebär och de avgifter och kostnader som kan följa, dels på grund av ryktesförlusterna som kan påverka verksamhetens kunder och därmed bolagets finansiella ställning.

Investerares intresse för hållbarhet ökar. En produkt eller tjänst som är hållbar bör därför vara mer eftertraktad för köparen än en produkt som inte är det. En investering i hållbara finansiella instrument bör därför ge en högre riskjusterad avkastning än investeringar i finansiella instrument som inte är hållbara.

Här nedan beskrivs de olika områden som typiskt sett brukar beaktas i hållbarhetssammanhang och där det är möjligt att hitta investeringsalternativ som på olika sätt beaktar hållbarhetskriterier.

Olja, kol och gas

En investering i finansiella instrument som utesluter bolag som har stor negativ miljöpåverkan genom utsläpp från fossila bränslen som exempelvis olja, kol och naturgas kan innebära en något lägre exponering mot priset på fossila bränslen men istället en högre exponering mot elpriset.

Det är omöjligt att i förväg veta hur priserna utvecklas relativt varandra, men det mesta tyder på att beroendet av fossila bränslen måste minskas och att det politiska systemet kommer att använda olika metoder för att uppnå detta mål. Av den anledningen är det inte osannolikt att det på längre sikt blir bättre riskjusterad avkastning från verksamheter som redan nu har litet beroende av fossila bränslen eller åtminstone en tydlig plan på hur användningen ska minska.

Vapen och/eller krigsmaterial

Krigsmaterialbranschen är kraftigt beroende av det världspolitiska läget. I tider av nedrustning och minskade internationella konflikter blir vapenindustrin inte särskilt lönsam, medan den i tider av upprustning och ökade spänningar kan bli mycket lönsam, åtminstone för de företag som vinner stora kontrakt.

Generellt sett är risken i krigsmaterialbranschen hög, vilket gör att den investerare som söker trygghet i sitt sparande gör klokt i att undvika branschen. Det kan också finnas etiska skäl som gör att många väljer att avstå från investeringar i denna bransch. Det är dock inte alltid lätt eftersom många företag i branschen också tillverkar utrustning för civilt bruk. Normalt sett brukar företag som har mer än fem procent av sin omsättning från krigsmaterial uteslutas av förvaltare som undviker vapen eller krigsmaterial. Det innebär att även den som väljer att av etiska skäl avstå från investeringar i denna bransch kan komma att exponeras mot en liten del krigsmaterial ändå.

Tobak och alkohol

Både tobak och alkohol ger skadliga hälsoeffekter och höga samhällskostnader. Både tobak och alkohol är kringgärdade med begränsningar avseende försäljning och användning.

Dessa begränsningar är politiskt styrda baserade på folkopinionen. Det innebär att det kan bli frågan om snabba förändringar av de regler som styr dessa verksamheter och att värdet på verksamheterna snabbt kan förändras.

Över längre tid har utvecklingen varit att begränsningarna av tobak och alkohol ökat. Det är troligt att förändringarna fortsätter i samma riktning vilken kan medföra att värdet på verksamheterna minskar. Även om verksamheterna idag är lönsamma är det således risk att en investering i bolag som är exponerade mot tobak och alkohol förlorar en betydande del av sitt värde.

Spelverksamhet

Vissa blir spelberoende och får svårt att sätta gränser för sitt spelande. Det medför att spelbranschen är ifrågasatt och den har också reglerats i betydande utsträckning. Det är sannolikt att regleringarna kommer att öka ytterligare, inte minst med tanke på att branschen också använts flitigt för penningtvätt. Ytterligare reglering kommer troligen att minska lönsamheten för bolagen i branschen och därmed också att medföra värdetförlust i investeringar mot spelverksamhet.

Pornografi

Porrbranschen är känd för en osund inställning till mänskliga rättigheter och etiska förhållningssätt. Det kan innebära att branschen regleras eller att efterfrågan minskar. Dessa båda omständigheter kan påverka aktiekursen negativt. Det är dock svårt att veta hur stor en sådan påverkan kan bli. Porrbranschen bör därför uteslutas främst av den investerare som anser att det inte är moraliskt eller etiskt försvarbart med investeringar i denna bransch.

Uran

Uran används både som bränsle i kärnkraftverk och för att tillverka kärnvapen. Gemensamt för dessa verksamheter är att uranbrytning ofta är förknippad med kraftig miljöpåverkan och dåliga arbetsvillkor. Uran ger också upphov till stora problem med långtidsförvaring av kärnbränsle.

Efterfrågan på uran kan dock komma att öka eftersom det är ett av få alternativ till fossila bränslen. I omställningen till en fossilfri energiförsörjning kan uran komma att bli mer eftertraktad i framtiden vilket kan driva upp priset på grundämnet och därmed värdet på de verksamheter som utvinnet uran. Däremot ökar risken i investeringen genom att eventuella olyckor eller brytningsprocessen kan få långtgående och kostsamma inverkaner såväl för bolagen som miljön.

Genetiskt modifierade organismer (GMO)

Att utesluta investeringar i instrument med exponering mot genetiskt modifierade produkter kan ge en effekt på avkastningen av investeringen. Det går dock inte att veta hur avkastningen kommer att påverkas.

Samtidigt som GMO kan medföra ökade skördar och bättre kvalitet på livsmedel, är sektorn också ifrågasatt vilket kan leda till ökad reglering vilket kan påverka aktiekurserna negativt.